

Sygn. akt VI GC 166/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Harmata

Protokolant: Małgorzata Florek

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: L. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) Zakład Usługowo-Produkcyjny (...) w S.

przeciwko: G. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe (...) w J.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w R.z dnia 1 kwietnia 2015r. sygn. akt VI GNe 124/15 i oddala powództwo,

II. zasądza od powoda L. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) Zakład Usługowo-Produkcyjny (...) w S. na rzecz pozwanej G. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe (...) w J. kwotę 11 080 zł (słownie: jedenaście tysięcy osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 166/15

Uzasadnienie wyroku z dnia 21 grudnia 2015r.

Pozwem wniesionym w sprawie powód L. K. wniósł o zasądzenie od pozwanej G. B. kwoty 175 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2015r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego wskazał, że w dniu 2 lipca 2014r. pozwana zaciągnęła względem powoda zobowiązanie wekslowe na sumą wekslową stanowiącą kwotę 175 000 zł, czego potwierdzenie stanowi wystawiony i podpisany własnoręcznie przez pozwaną weksel własny. Zgodnie z warunkami zaciągniętego zobowiązania z weksla pozwana winna dokonać wykupu weksla własnego w dniu 31 grudnia 2014r. w siedzibie powoda, czego nie uczyniła.

W zarzutach od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, iż powód w sposób nieuprawniony posłużył się wekslem dołączonym do pozwu albowiem należność nim objęta została przez nią uregulowana, weksel obejmował bowiem należność jaką miała zapłacić powodowi z tytułu umowy sprzedaży z dnia 22 lipca 2014r. aneksowanej dnia 30 lipca 2014r. zgodnie z tą umową do dnia 31 grudnia 2014r. miała dokonać spłaty kwoty 145 000 zł netto to jest to 178 350 zł brutto, zaś uregulowane przez nią należności opiewają na kwotę 209 260,00 zł. Pozwana wyjaśniła, iż powód nie wystawiał faktur na potrzeby dokonywanych przez nią płatności, płaciła należności na podstawie faktur pro forma, które nie mogą być podstawą

rozliczeń z urzędem skarbowym, dopiero po wpłacie powód przesyłał jej fakturę Vat, stąd nie pozostawała ona w opóźnieniu, stosownie do § 3 umowy.

W odpowiedzi na zarzuty pozwanej powód wskazał, iż pozwana posiadała względem powoda wymagalne zobowiązania inne niż tylko wynikające z umowy sprzedaży z dnia 22 lipca 2014r. aneksowanej 30 lipca 2014r. , powołując w tym względzie zobowiązanie pozwanej wynikające z faktury (...) na kwotę 51 660 zł. Podał, iż zobowiązanie wekslowe nie stanowiło zabezpieczenia prawidłowego wykonania umowy z dnia 22.lipca 2014r. aneksowanej 30 lipca 2014r.

W ustosunkowaniu się do powyższego pozwana zarzuciła, iż należność wynikająca z faktury (...), aczkolwiek nie wynikająca z umowy z dnia 22 lipca 2014r. najpierw objęta fakturą pro forma nr (...) została zaspokojona poprzez wpłaty z dnia 28 lipca 2014r., 11 sierpnia 2014r. i 20 sierpnia 2014r. weksel zaś miał służyć zabezpieczeniu ratalnych płatności przewidzianych w umowie z dnia 22 lipca 2014r. i wprawdzie nie została sporządzona w tym zakresie deklaracja wekslowa na piśmie jednak brak było potrzeby zabezpieczania wierzytelności z faktury (...) ponieważ wierzytelność ta w dacie wystawienia faktury była już zaspokojona.

Na rozprawie w dniu 9 grudnia 2015 roku powód jednoznacznie sprecyzował, iż nie dochodzi należności wymienionych w § 2 umowy z dnia 22 lipca 2014 ani też z aneksu z dnia 30 lipca 2014r. , weksel nie zawiera zabezpieczenia tych należności, weksel ten powód wypełnił na sumę zabezpieczenia tytułem odszkodowania za to, iż urządzenia wymienione w umowie z dnia 22 lipca 2014 i aneksie sprzedał poniżej ich wartości i odszkodowanie w kwocie 175 000 złotych to jest właśnie wartość tego zniżenia.

Uprawnieniu powoda w tym zakresie zaprzeczyła pozwana, podtrzymując iż strony ustaliły, iż weksel stanowić będzie zabezpieczenie spłaty rat przewidzianych § 2 umowy z dnia 22 lipca 2014 wraz z aneksem, zaprzeczając również podstawie i zasadności wystawienia weksla w zakresie wymienionego odszkodowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 lipca 2014r. strony zawarły umowę sprzedaży ruchomości pieca indukcyjnego J. 1, pieca indukcyjnego J. 2, linii odlewniczej do odlewania gąsek, linii odlewniczej uniwersalnej – gąski , za cenę łączną 200 000 zł netto, przy czym strony ustaliły, iż cenę tę kupujący uiszczy w siedmiu ratach płatnych na podstawie faktur VAT wystawionych przez sprzedawcę, ustalając wysokość poszczególnych rat i termin zapłaty (§ 1 i 2 umowy). Strony ustaliły również, iż sprzedawca może zażądać natychmiastowej zapłaty przez kupującą całkowitej należnej kwoty w sytuacji, gdy kupująca będzie w zwłocie z zapłatą kolejnej raty, zgodnie z terminem płatności, opisanym na częściowej fakturze VAT (§ 3). W dniu 30 lipca 2014r. do powyższej umowy został sporządzony aneks, którym strony wprowadziły zmiany do przedmiotu umowy dodając: wózek widłowy, kadzie małe sztuk 4, kadzie duże sztuk 2, wózek (...) z łyżką, (...) sztuk 2 za cenę nabycia 70 000 zł netto, płatną w trzech ratach, których wysokość i termin płatności strony wskazały w aneksie. Jednocześnie strony oświadczyły, iż pozostałe ustalenia umowne pozostają bez zmian. Przedmiot umowy został wydany. O ofercie powoda w zakresie sprzedaży pozwana dowiedziała się od M. G.. Pozwana początkowo chciała kupić piec hutniczy, a M. G. prowadził na jej rzecz w tym zakresie usługi doradcze. Zobaczył on ogłoszenie na hali odlewni, wcześniej pracując na tej odlewni, znał jej wyposażenie. Pozwana podjęła decyzję, żeby zobaczyć piec, strony spotkały się i rozpoczęły rozmowy handlowe w maju, czerwcu 2014 roku, do sprzedania były przy trzy piece i cała linia. M. G. sprawdził stan techniczny pieców, powód zaoferował, aby pozwana kupiła całość po przystępnej cenie i rozłożonej na raty. Piece te były z lat siedemdziesiątych i nie było chętnych na ich kupno. Strony ustaliły cenę i terminy rat, realizacją niniejszego była zawarta umowa pisemna, przy podpisywaniu umowy został podpisany weksel. Weksel ten został przygotowany w tym samym dniu jako weksel in blanco celem zabezpieczenia należności wynikającej z § 2 umowy z dnia 22 lipca 2014r. przewidującej płatność ratalną. Weksel ten jako in blanco podpisała pozwana G. B.. Strony zawierając umowę wstępnie rozmawiały o ewentualnym nawiązaniu współpracy jednak w tym zakresie nie zapadły żadne precyzyjne ustalenia zawierające konkretne i wiążące zobowiązanie do dalszej współpracy, strony nie sprecyzowały treści niniejszego, nie ustaliły obowiązku współpracy, zasad tej współpracy, jej terminu, sposobu i realizacji, a także sposobu rozliczenia. Podpisany przez pozwaną weksel nie stanowił zabezpieczenia umownego w zakresie planowanej współpracy stron.

Dowód : umowa z dnia 22.07.2014 wraz z aneksem z dnia 30.07.2014r.k- 20- 21, protokół odbioru ściany czy karta 22- 23, częściowe zeznania świadka M. G. k- 143 – 144, częściowe zeznania świadka R. M. k- 142 - 144)

Powód L. K. wypełnił ten weksel wpisując w miejsce wystawienia weksla , datę jego wystawienie 22 lipca 2014r., sumę wekslową na kwotę 175 000 zł, termin płatności 31 grudnia 2014 roku, siebie jako wierzyciela oraz miejsce płatności jako miejsce prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Wypełniając przedmiotowy weksel powód wpisał w nim 175 000 zł, którą przyjął jako odszkodowanie za to, iż w jego ocenie urządzenia wymienione w umowie z dnia 22 lipca 2014 i aneksie sprzedał poniżej ich wartości, w jego ocenie kwota 175 000 zł stanowiła właśnie wartość tego zaniżenia.

Dowody: weksel k- 7, zeznania powoda – k- 141 i 145

Do dnia 31 grudnia 2014r. (daty wskazanej jako termin płatności na wekslu) w realizacji umowy z dnia 22 lipca 2014r. w zakresie spłaty ratalnej powód wystawił następujące faktury:(...) z dnia 22.07.2014r. na kwotę 61.500 zł terminem płatności na dzień : 25.07. 2014r, (...) z dnia 30.09.2014 na kwotę 36 900 z terminem płatności na dzień 1.10.2014, (...) z dnia 14.11.14 na kwotę 24.600 z terminem płatności na dzień 16.11.14; pozwana zaś dokonała następujących wpłat: 23.07.14 - 10 000, 23.07.14 - 20 000, 25.07.14 - 10 000, 25.07.14 -21 500, 24.09.2014 - 16 900, 29.09.14 – 10 000, 30.09.14 - 10 000 - 31.10.2014- 14.600, 13.11.2014- 10 000. Należności te zostały uiszczone zgodnie z terminami płatności wynikającymi z faktur VAT wystawionych przez powoda.

Dowód: faktury oraz przelewy k- 24-42

Pozwana u powoda zakupiła również w dniu 21 sierpnia 2014r. urządzenie w postaci podajnika, spectrometu i odpylni za łączną kwotę 51 660 zł. Dla odzwierciedlenia powyższego została wystawiona faktura VAT numer (...) z terminem płatności na dzień 22.08.2014r., niniejsza kwota została zapłacona zaliczkowo w dniu 28.07.14 - 10 000, 11.08.14 - 30 000, 20.08. z 14 - 11 660 zł. Wystawiony weksel nie stanowił zabezpieczenia niniejszej umowy.

Poza wyżej wymienionymi umowami, a to z dnia 22.07.2014r. wraz aneksem (umowa sprzedaży w formie pisemnej) i z dnia 21.08.2014r. (umowa znajdująca odzwierciedlenie w fakturze numer (...)) powód i pozwana nie zawierali innych umów.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie wyżej powołanych dowodów pisemnych, a także zeznań świadków R. M. i M. G. , a także stron - w zakresie znajdującym odzwierciedlenie w dokonanych ustaleniach. Sąd odmówił wiary świadkowi M. i powodowi, w zakresie w którym twierdzili, iż wystawiony weksel stanowił zabezpieczenie zawartej pomiędzy stronami umowy o współpracy. Wskazać należy, iż świadek M. w swych zeznaniach, mimo że twierdził, iż uczestniczył w negocjacjach, nie umiał wskazać na czym współpraca pomiędzy stronami miałaby polegać, zeznając iż były to dopiero wstępne ustalenia, tak więc nie zawierające żadnych konkretów. Jako więc nielogiczne i sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego należało potraktować jego zeznania, iż pozwana podpisała weksel in blanco dla zabezpieczenia umowy o współpracy, co do której strony nie uczyniły praktycznie żadnych ustaleń. A trzeba dodać, iż pozwana ustaleniom co do podpisania weksla jako zabezpieczenia zobowiązania z umowy przyszłej współpracy kategorycznie zaprzeczyła. W ocenie Sądu materiał dowodowy zebrany w sprawie w żaden w sposób nie pozwalał na ustalenie, iż po pierwsze powód miał prawo wypełnić weksel traktując go jako zabezpieczenie umowy o współpracy, której skutecznego zawarcia nie dowiedziono. Po drugie nawet jeżeli przyjąć (ku czemu brak przesłanek), iż strony taką umowę zawarły i jej zabezpieczeniem miałby być weksel, to brak podstaw dla stwierdzenia, iż istotnie brak jej realizacji powodował powstanie po stronie powoda szkody, jak również, brak podstaw dla przyjęcia, iż utożsamienie tej szkody stanowiła kwota 175 000 zł , a na taką kwotę powód weksel wypełnił. W ocenie Sądu brak podstaw zarówno dla utożsamienia ewentualnej szkody z różnicą wartości urządzeń pomiędzy ich oszacowaniem, a ceną za którą sprzedał powód, brak też podstaw dla stwierdzenia, iż w ogóle była taka różnica, ponieważ oszacowanie nie zostało przedłużone do akt sprawy. Zresztą nawet różnica pomiędzy oszacowaniem, a wartością sprzedaży urządzeń nie świadczy o szkodzie powoda, cena rynkowa bowiem wielokrotnie różni się od ceny oszacowania i cenę danego urządzenia weryfikuje właśnie rynek.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powód wytaczając powództwo określił je jako roszczenie z weksła, jednocześnie na rozprawie w dniu 9 grudnia 2015r. precyzując, iż niniejszy weksel stanowi zabezpieczenie realizacji zawartej pomiędzy stronami umowy o współpracy, a wypełniając weksel, jako kwotę wekslową wpisał 175 000 zł , stanowiącą odszkodowanie za niewykonanie przez pozwaną umowy o współpracy. Jednocześnie powód jednoznacznie określił, iż niniejsza kwota nie stanowi zabezpieczenia należności z tytułu § 2 umowy zawartej pomiędzy stronami w dniu 22 lipiec 2014 wraz aneksem.

Niewątpliwie więc sąd orzekający, niniejsze powództwo obowiązany był zweryfikować, pod kątem uprawnienia powoda do wypełnienia weksła z tytułu który wskazał jako podstawę wypełnienia weksła t.j - odszkodowania z tytułu niewykonania umowy o współpracy - co do zasady i wysokości.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 marca 2011r. (IACa 122/11) zgodnie z którym w przypadku zakwestionowania prawidłowości uzupełnienia weksła in blanco wierzyciel ma obowiązek wskazać, z jakiego tytułu domaga się zapłaty oraz przedstawić stosowne wyliczenie.

Trzeba podkreślić, iż zobowiązanie wekslowe aczkolwiek stanowi zobowiązanie abstrakcyjne to jednak zarzut w zakresie braku wypełnienia weksła zgodnie z deklaracją wekslową powoduje, iż spór w danej sprawie zostaje przeniesiony na płaszczyznę kausalną, a więc stosunek podstawowy. Weksel wystawiony w niniejszej sprawie był bowiem wekslem własnym, o charakterze gwarancyjnym. Ograniczenie wynikające z art. 10 i 17 ustawy prawo wekslowe nie dotyczy stosunku pomiędzy wystawcą a jego osobistym wierzycielem.

Powód dochodząc roszczenia wekslowego jako jego causa wskazał odszkodowanie z tytułu niewykonania umowy o współpracy zawartej pomiędzy stronami, dodając, iż podpisany przez pozwaną weksel in blanco, zgodnie z porozumieniem stron został wystawiony celem właśnie zabezpieczania w/w umowy. Niniejsze jak wskazano to w ustaleniach faktycznych nie miało, co implikowało wniosek, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym, a raczej bez podstawy opartej na takim porozumieniu. Skoro bowiem strony nie ustaliły konkretnych uregulowań umownych dotyczących współpracy, to należało przyjąć iż nie zawarły umowy o współpracy, tym samym nie rodziła ona żadnych obowiązków, a więc nie można było wywodzić, iż umowa ta nie została wykonana. Jednocześnie brak było podstaw dla przyjęcia, iż w wyniku jej niewykonania powód poniósł szkodę i że szkoda ta wynosiła właśnie kwotę stanowiącą sumę wekslową.

Tym samym powództwo, zważywszy na treść art. 10 i 17 prawa wekslowego, jak również art. 471 KC należało uznać jako niezasadne. Niniejsze powodowało, iż na zasadzie art. 496 kpc Sąd uchylił nakaz zapłaty w całości i oddalił powództwo. O kosztach postępowania orzekł na zasadzie art. 98 kpc w zw. z par.6 pkt 6 oraz par.12 ust.2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (3600 zł – zastępstwo procesowe w I instancji, 900zł – zastępstwo procesowe w postępowaniu zażaleniowym, 17 zł – opłata skarbowa od pełnomocnictwa) oraz art.19 ust.4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (6 563 zł - opłata od zarzutów).